

УДК 81'373.2:81(477)(092)Лучик

ХРОНІКИ

XXI ВСЕУКРАЇНСЬКА (З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ) ОНОМАСТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ, ПРИСВЯЧЕНА 70-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА НАУКИ І ТЕХНІКИ В. В. ЛУЧИКА

22–23 травня 2025 року в Центральнотраваїнському державному університеті імені Володимира Винниченка відбулася XXI Всеукраїнська (з міжнародною участю) ономастична конференція, присвячена 70-річчю від дня народження доктора філологічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки В.В. Лучика. Робота наукового заходу тривала в очно-дистанційному форматі. Співорганізаторами конференції стали Інститут української мови НАН України, Українська ономастична комісія, кафедра української філології та журналістики ЦДУ ім. В. Винниченка. У програмі конференції було задекларовано понад 60 доповідей. Крім українських науковців, у заході взяли участь ономасти з Польщі (*Інститут україністики Варшавського університету, м. Варшава*), Словаччини (*Трнавський університет, м. Трнава*), Литви (*Інститут литовської мови, м. Вільнюс*).

Конференцію відкрила проректор із наукової роботи ЦДУ ім. В. Винниченка професор Л.В. Клочек. З вітальним словом виступили: декан факультету української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій ЦДУ ім. В. Винниченка О.М. Габелко, голова Української ономастичної комісії С.О. Вербич, професор кафедри словацької мови і літератури педагогічного факультету Трнавського університету (Словаччина) Юрай Гладкий, завідувач кафедри української філології та журналістики ЦДУ ім. В. Винниченка О.Л. Кирилюк.

Перше пленарне засідання 22 травня 2025 року відкрила дружина Василя Вікторовича Лучика – д. філол.н., професор кафедри загального і слов'янського мовознавства Національного університету «Києво-Могилянська академія» А.А. Лучик. Свою доповідь **«Онімний простір Кіровоградщини в працях В.В. Лучика»** вона виголосила у співавторстві з к. філол. н., старшим науковим співробітником, ученим секретарем Українського мовно-інформаційного фонду НАН України М.В. Надутенко.

Про ономастичний доробок В.В. Лучика йшлося й у доповідях д. філол.н., старшого наукового співробітника, провідного наукового співробітника Інституту української мови НАН України О.П. Карпенко – **«Ойконіми Кіровоградщини: минуле і сьогодення»**; к. філол. н., наукового співробітника Інституту мовознавства ім. О.О.Потебні НАН України О.В. Малаш – **«Наукова спадщина Василя Лучика на сторінках мовно-теоретичного журналу “Мовознавство”»**.

На першому пленарному засіданні також виголосили доповіді д. філол. н., професор кафедри загального мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка Г.П. Мацюк – **«Мовне законодавство України і суспільство про топоніми публічного простору в роки війни: динаміка змін»**; д. філол. н., професор, завідувач кафедри історії та культури української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Н.С. Колесник – **«До проблеми статусу імені по батькові в українському назовництві»**. Міжнародний аспект ономастичних досліджень представив доктор філософії, професор кафедри словацької мови і літератури педагогічного факультету Трнавського університету (Словаччина) Юрай Гладкий, виголосивши доповідь **«Slovenská onomastická terminológia v medzinárodnom kontexte»**.

Подальша робота конференції тривала в межах п'яти секцій: **«Актуальні питання слов'янської антропоніміки»**, **«Актуальні питання слов'янської топоніміки»**, **«Онімна лексика у сфері художньої літератури та фольклору»**, **«Оніми в інформаційному, освітньому та суспільно-**

політичному дискурсі», «Власні назви та відонімні утворення в українському онімному просторі».

Незважаючи на те, що в перший день роботи конференції місто Кропивницький зазнало ударів ворожих російських ракет, секційні засідання відбувалися відповідно до визначеного графіку. Учасники конференції перебували в надійному укритті ЦДУ ім. В. Винниченка.

Перша секція «**Актуальні питання слов'янської антропоніміки**» була представлена найбільшою кількістю учасників. Доповіді виголосили: к. філол. н., доцент Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Г.Є. Бучко («**Проблемні аспекти дослідження українських прізвищ**»); к. філол. н., доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Н.Б. Вирста («**Сучасні німецькі прізвища з патронімними суфіксами**»); к. філол. н., доцент кафедри української мови Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна К.В. Дюкар («**Неогенні тенденції в неофіційному антропоніміконі українського політикуму: від номінації до наративізації**»); к. філол. н., доцент кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького Львівського національного університету імені Івана Франка Л.Р. Осташ («**Сліди давніх слов'янських автохтонних імен у сучасному антропоніміконі**»); к. філол. н., доцент кафедри іноземної та української філології Луцького національного технічного університету Л.О. Садова («**Специфіка формування системи прізвищ волинських селян XIX століття**»); к. філол. н., доцент, завідувач кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету Н.М. Торчинська («**Польські впливи на структуру подільських антропонімів**»); к. філол. н., доцент кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування С.В. Шийка («**Прізвища Рівненщини із суфіксами -ак, -як**»); к. філол. н., доцент кафедри української мови та методики її навчання Житомирського державного університету імені

Івана Франка Л.В. Ящук (**«Іменування чоловіків у поборових реєстрах Звягельської волості XVI ст.»**); к. філол. н., доцент кафедри української мови та прикладної лінгвістики Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імена Тараса Шевченка Л.О. Кравченко та студентка II курсу магістратури Навчально-наукового інституту філології того ж університету А.В. Борисюк (**«Неофіційна антропонімія українського села»**); аспірантка кафедри української мови та славістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка М.В. Войнова (**«Особові імена єврейського населення Умані та Уманщини початку XX століття»**); завідувач відділу мов України Інституту мовознавства імені О.О. Потебні НАН України О.І. Михальчук (**«Нетрадиційні варіанти християнських імен в українському офіційному іменнику XXI ст.: між правом і правописом»**); к. філол. н., доцент кафедри української філології та журналістики Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка Т.А. Нестеренко (**«Взаємодія української і польської антропонімічних систем (на матеріалі власних імен людей)»**); к. філол. н., доцент Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Л.О. Кравченко (**«Власні особові імена українців: сучасні виклики»**).

На другій секції **«Актуальні питання слов'янської топоніміки»** виступили: к. філол. н., доцент кафедри української філології та журналістики Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка І.М. Демешко (**«Сучасний урбанонімний простір міста Кропивницького»**); к. філол. н., старший науковий співробітник відділу історії української мови та ономастики Інституту української мови НАН України І.В. Єфименко (**«Назви козацьких поселень на території Південно-Східної України»**); к. філол. н., науковий співробітник відділу історії української мови та ономастики Інституту української мови НАН України О.В. Іваненко (**«Назви поселень Чернігівщини (фрагмент історико-етимологічного словника)»**); к. філол. н., доцент кафедри прикладної

лінгвістики, заступник декана філологічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова А.М. Кіщенко (**«Складні випадки наголошування топонімів у мовленні медіа»**); к. філол. н., доцент кафедри літературознавства імені В. Моренця Національного університету «Києво-Могилянська академія» А.В. Ожоган (**«Історія перейменування Ляличів у переказах В.П. Енгельгардта»**); к. філол. н., старший науковий співробітник Українського мовно-інформаційного фонду НАН України Г.М. Ярун (**«Породжувальні процеси в системі топонімів (за матеріалами Етимологічного словника топонімів України В.В. Лучика»**)); к. філол. н., старший науковий співробітник відділу історії української мови та ономастики Інституту української мови НАН України В.О. Яцій (**«Ойконіми Луганської області, мотивовані мікротопонімами»**); к. філол. н., доцент, декан філологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Я.П. Редьква (**«Ойконіміїні системи українсько-польського пограниччя: синхронно-діахронний підхід до аналізу»**); докторантка Інституту литовської мови (Литва) В. Гусак (**«Linguistic peculiarities of hodonyms in the post-Soviet period»**).

У роботі третьої секції **«Онімна лексика у сфері художньої літератури та фольклору»** взяли участь: к. філол. н., доцент кафедри української мови Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» А.І. Вегеш (**«Характеристично-оцінні літературно-художні антропоніми в романі «Жінці можна довіряти» Марії Матіос»**); к. філол. н., доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» Т.І. Крупеньова (**«Антропонімікон роману «Амадока» Софії Андрухович: функційний аспект»**); к. філол. н., доцент кафедри української мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка М.С. Стечик (**«“В імені – початок і кінець”: антропонімікон прози Марії Матіос»**); ст. викладач кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету Л.В. Терещенко

(«**Функції онімів у різних жанрах усної народної словесності**»); аспірантка, асистент кафедри української мови та славістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка М.В. Марковська («**Ономастикон роману Олександра Михеда “Позивний для Йова”**»).

На четвертій секції **«Оними в інформаційному, освітньому та суспільно-політичному дискурсі»** доповіді виголосили: д. філол. н., доцент кафедри української філології та журналістики Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка О.Л. Кирилюк та аспірант кафедри української філології та журналістики того ж університету В.Л. Салтан («**Оними як сугестивні засоби сучасного мережевого дискурсу**»); к. філол. н., доцент кафедри української філології та журналістики Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка О.І. Крижанівська («**Структура ономастичного простору сучасного українського села: проблеми стійкості**»); к. філол. н., доцент кафедри прикладної лінгвістики філологічного факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова О.Ю. Семененко («**Функціональні особливості регіонімів у медіатексті періоду повномасштабної російсько-української війни**»); к. філол. н., доцент кафедри прикладної лінгвістики, декан філологічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова Л.І. Стрій («**Функціональне навантаження антропонімів у політичному дискурсі**»); учитель української мови і літератури, зарубіжної літератури Дніпровського ліцею №1 Дніпровської міської ради Ю.В. Хожаєнко («**Вивчення ономастичних компонентів на уроках української мови в основній школі**»); к. філол. н., доцент кафедри прикладної лінгвістики філологічного факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова Н.М. Хрустик («**Деривація позивних українських військовослужбовців – учасників російсько-української війни: актуалізація асоціативного способу словотворення (на матеріалі мови ЗМІ)**»); аспірантка кафедри загального і слов'янського

мовознавства Національного університету «Києво-Могилянська академія» О.М. Потаржевська (**«Український онімний простір творів американського кіномистецтва про Голокост»**).

У роботі п'ятої секції **«Власні назви та відонімні утворення в українському онімному просторі»** взяли участь: д. філол. н., професор кафедри інформаційних систем Донецького національного університету імені Василя Стуса Г.П. Лукаш (**«Семіотичний код власних назв»**); д. філол. н., професор кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання Харківської гуманітарно-педагогічної академії Р.В. Міняйло (**«Мотиваційні моделі українського “рибальського” антропонімікону”**»); к. філол. н., доцент кафедри української мови та славістики, декан факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Г.В. Бачинська (**«Лексико-граматичні особливості назв кінофільмів про російсько-українську війну»**); к. філол. н., доцент кафедри української мови та славістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка О.С. Вербовецька (**«Лінгвістичні особливості назв українських вишиванок»**); к. філол. н., старший науковий співробітник Інституту мовознавства імені О.О. Потебні НАН України Г.В. Зимовець (**«Комерційні назви банківської сфери: моделі творення та особливості функціонування»**); к. філол. н., доцент кафедри української мови Національного університету «Києво-Могилянська академія» О.П. Кадочнікова (**«Дитинство в міському просторі: мотивованість назв закладів дошкільної освіти»**); аспірантка кафедри української мови Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Д.В. Задорожня (**«Власна назва як носій ознаки дії: структура й семантика інноваційних відонімних прислівників»**); аспірантка кафедри прикладної лінгвістики філологічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, старший викладач кафедри філософії та україністики Навчально-наукового інституту морського права та менеджменту

Національного університету «Одеська морська академія» І.В. Кравець (**«Структурні моделі бренд-онімів в іміджевому рекламному дискурсі»**); аспірантка факультету романо-германської філології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова Т.О. Хаджилій (**«Психоментальний аспект мотиваційної організації англомовних піктонімів»**); д. філол. н., професор кафедри української мови Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна А.М. Нелюба, к. філол. н., доцент кафедри української мови того ж університету Р.А. Трифонов, к. філол. н., доцент кафедри української мови того ж університету Г.А. Губарева (**«Відонімні інновації: словотвірний і конотаційний аспекти»**); к. філол. н., доцент кафедри соціогуманітарних дисциплін Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука Д.В. Козловська (**«Імажоніми українського авангарду: семантика, зв'язок з концептами мистецького дискурсу»**).

23 травня 2025 року розпочалося підсумкове пленарне засідання, під час якого свої доповіді виголосили: д. філол. н., старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу історії української мови та ономастики Інституту української мови НАН України С.О. Вербич (**«Історичні документи – важливі джерела фіксації назв зниклих поселень (на матеріалі ойконімікону Тернопільщини)»**); д. філол. н., професор, завідувач кафедри української мови та славістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Т.П. Вільчинська (**«Структурно-семантична характеристика заголовків у поезії Бориса Гуменюка»**); д. філол. н., професор, завідувач кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І.І. Мечникова О.Ю. Карпенко та д. філол. н. професор кафедри граматики англійської мови того ж університету В.Ю. Неклесова (**«Онімний каламбур у меметичному дискурсі як продовження літературної традиції»**); к. філол. н., професор, професор кафедри української філології та журналістики Центральноукраїнського державного університету імені

Володимира Винниченка С.Л. Ковтюх (**«Ономастична діяльність як складова інформаційно-цивілізаційного протистояння під час російсько-української війни»**); д. філол. н., професор, завідувач кафедри української мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка В.В. Котович (**«Ономастикон «Перспектив української революції» Степана Бандери»**); д. філол. н., професор кафедри прикладної лінгвістики філологічного факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова Н.В. Кутуза (**«Ономастичний простір медіадискурсу (на прикладі таргет-реклами)»**); доктор габілітований, професор Інституту україністики Варшавського університету Ірена Митник (**«Післяіменні означення української шляхти в джерелах 15–16 ст.»**); д. філол. н., професор кафедри української філології Хмельницького національного університету М.М. Торчинський (**«Власні назви просторових об'єктів на Венері»**); д. філол. н., професор кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка М.Ю. Федурко (**«Теоніми в поетичному словнику Петра Карманського»**); д. філол. н., старший науковий співробітник, завідувач відділу історії української мови та ономастики Інституту української мови НАН України В.П. Шульгач (**«Про походження ойконіма Полтава»**).

У межах роботи конференції 23 травня відбулося засідання Української ономастичної комісії, під час якого обговорили такі питання:

1. Робота Української ономастичної комісії впродовж 2024–2025 рр. (звіт голови Комісії д. філол. н. С.О. Вербича).
2. Про доцільність фахового підходу до аналізу онімної лексики (участь у дискусії взяли всі члени Комісії).
3. «Повідомлення Української ономастичної комісії». Інформація про випуски №8, 9 (доповів відповідальний редактор, голова УОК С.О. Вербич).
4. Обговорення змін у складі Української ономастичної комісії (ухвалили ввести до складу УОК замість померлих членів Комісії І.В. Муромцева, В.О. Горпинича, І.Д. Фаріон нових членів: кандидата

філологічних наук, завідувача відділу мов України Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні О.І. Михальчук, доктора філологічних наук, професора кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова В.Ю. Неклесову, доктора географічних наук, декана географічного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, члена Топонімічної комісії Чернівецької міської ради Я.Д. Заячука).

5. Обговорення ідеї та концепції створення енциклопедії «Українська ономастика» (доповідали члени Комісії д. філол. н. Г.П. Лукаш і д. філол. н. Н.С. Колесник).

6. Про роботу сайту Української ономастичної комісії (доповіла член Комісії д. філол. н. Г.П. Лукаш).

XXI Всеукраїнська (з міжнародною участю) ономастична конференція, присвячена 70-річчю від дня народження доктора філологічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки В.В. Лучика, завершила роботу ухваленням такої резолюції:

1. Відзначити високий науково-теоретичний рівень доповідей усіх учасників конференції.

2. Висловити подяку ректорові Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, докторові юридичних наук, професорові Соболю Євгенові Юрійовичу; докторові філологічних наук, доцентів, завідувачеві кафедри української філології та журналістики Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка Кирилюк Ользі Леонідівні, колективу кафедри, оргкомітетові за організацію та успішне проведення конференції.

3. Рекомендувати всім учасникам конференції опублікувати свої наукові доповіді в збірникові *Наукові записки [Цentrальноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: *Філологічні науки* (Випуск 2 (213)'2025) або в інших виданнях, а також на сайті Української ономастичної комісії.

4. Хроніку про роботу конференції опублікувати в 10-му випуску бюлетеня «Повідомлення Української ономастичної комісії».

5. Підтримувати тісний зв'язок поміж українськими ономастичними осередками, налагоджувати співпрацю з назвознавчими центрами за межами України, зокрема зі Словацькою ономастичною комісією.

6. Популяризувати результати ономастичних досліджень у навчальному процесі закладів вищої освіти, а також у засобах масової інформації та на сайті Української ономастичної комісії, консультувати органи місцевої влади щодо перейменувань об'єктів у межах конкретних населених пунктів.

7. Наступну, XXII, Всеукраїнську ономастичну конференцію з міжнародною участю провести у 2027-му році на базі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

О. Л. Кирилюк
доктор філологічних наук, доцент,
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка,
Кропивницький, Україна